

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

A gazdasági egyletek jövője.

II.

Tisztelt szerkesztő barátom!

Az intelligens gazda, a ki tullát a falu tornyán s a vasuti mozony döbörgésében fölismeri a világ forgalom zaját, mely ma már a mi hegyeink évezredes csöndjét is felveri s az áruknak, terményeknek soha nem álmodott, nagy és gyors cseréjét jelenti, — igénytelen véleményem szerint, a jövőt illetőleg, most már tisztában lehet némely fontos dolgokkal.

Egyik, hogy e forgalomnak meg van rá nézve az a nagy hátránya, miszerint a kedvező viszonyok között termelt terményeknek ára szabja meg az ő silány, hegyoldalokon fekvő földjén, kedvezőtlen égalji viszonyok között, sok vesződséggel előállított terményeinek árát is, tehát a mezőgazdasági versenyben mindig hátrányban lesz. De másrészt rájő arra is, hogy ennek a rohamos áruforgalomnak viszont az a nagy előnye van, hogy a gazda mindent képes értékesíteni, a mit tudás és szorgalom a földből előállithat; tehát a mit egyik oldalon veszít, a másik oldalon azzal nyerheti meg, ha észszerűleg kiaknázza birtokának minden elgondolható előnyeit s a földjéhez legalkalmasabb, soknemű terménnyel, gazdasági mellékiparágakkal fokozza jövedelmeit.

Többé tehát nem az a körülmény szabja meg meg, mit kellessék a gazdának földjén előállítani, hogy a legközelebbi mező- vagy más városban mit és miként lehet eladni, hanem azt kell vizsgálnia, hogy a

nagy világnak mire van szüksége s hol, miként, minő árban lehetne értékesíteni a legkülönbözőbb terményeket.

A másik, hogy e nagy feladatokkal szemben, az ő elhagyatott falujában, a lakóház tornácán, a legjobb gazda is elszigetelt, elenyésző erő, a kit az új idő elsodor s csak az erők egyesítése, a legkülönfélébb prakticus gazdasági czélokra alakult, életrevaló szövetkezetek, vagy mondjuk, egyletek útján biztosíthatja a maga és utódai jövőjét. A magában álló gazda hiában kezd valamely új, távoli piacra szánt termény előállításához. Vállalata megbukik, talán már az első próbánál, a mikor csak azt akarja megtudni, vajjon földje alkalmas-e az új gazdasági czikk termelésére. Külföldön, mint a múlt alkalommal említém, az új, vagy régi termelési ágra nézve az egyesület először megteszi különféle honi talajon a magvakkal a kísérleteket s megmondja, mely talajon, mit kellessék termelni; ekkor a kereskedő, a magvaival maga folyomódik az egyletbe, hogy állítsa meg a mag minőségét és csiraképességét és egész üzletét a kísérleti állomás szigorú ellenőrzése alá veti, saját érdekében cselekedvén ezt, mert a gazda más üzletről úgy sem vásárol. A mezőgazda azonban még ezt sem teszi, hanem az ő helyi gazdasági egyletének bejelenti magszükségletét s ez, a központi egylet közvetítésével, már csak a nagy mennyiségnél fogva is, a legolcsóbban s a legjobb forrásból beszerzi a magot. Tovább menve, ha az új termelési ághoz valamely új gépre van szükség, vagy például egy aszaló-kemenczét akarnak felállítani, — á mit az egyes nem tudna megbirni, — előáll a szövetkezés és közös erővel könnyen meghozatják ismét csak a gazdasági központi egylet által kipróbált, legjobb gépet és legjobb rendszerű aszaló kemenczét. Avagy az új termelési ágban, vagy a gazdasági mellékiparban az egyesnek a befektetéshez tőkére van szüksége, előáll a Raffeisen-féle helyi hitelszövetkezet s a legolcsóbb pénzt közös erővel szerzi be. Majd a termény előállításánál, tájékozatlan a gazda némely dolgokban; ekkor is keze ügyében a központi egylet s küld neki szakértőt. Végül az értékesítésre kerül a sor. Az alkalmas időnek, az árut legjobban megfizető, távolabbi piacoknak felkeresése, valószínűleg már magában felemésztené a mutatkozó nyereséget, vagy a mit egy gazda termelne, a czikk mennyiségénél fogva egyáltalán nem is volna érdemes e fáradságra. Ezt is készségesen elvégzi a gazdasági egylet s miután több gazdának, minőségileg is ugyancsak általa pontosan meghatározott terménye ajánlatott fel, a bizalomnál fogva, melyet az egylet már megszerzett s a nagyobb mennyiségnél fogva, melyet az

érdeklődőkkel tudat, a legtávolabbi piacon is könnyűséggel értékesíti a terményt. Így halad ez a gazdasági élet ezerféle ágában. Ha az út, vagy hid elromlott: az egyes hasztalanul panaszolna, de az ő érdekében eredménnyel lép fel a gazdasági egylet; ha tenyészállatra, jó méhkaptárokra, oltógalyra, sajtkészítésben járatos cselédre, czirokseprükészítőre, aszalvány-készítő egyénre stb. stb. van a gazdának szüksége: mindezekben szolgálatára áll a gazdasági egylet.

Ime ezekhez hasonló feladatokban rejlik nálunk is a gazdasági egyletek jövője. Nem a külföldiek majmolása ez, hanem egyetlen útja a gazdasági haladásnak, melyek különösen az erdélyi részekben követni, a hol latifundiumok nem léteznek, tovább nem halasztható élet-szükség. Meglehet, hogy abból, a mit külföldi gazdasági egyletek végeznek, mint például a mesterséges trágyaanyagok közös beszerzése, nálunk még korai, viszont léteznek feladatok, melyeket még nálunk az egyesületnek kell végeznie, s amott pedig önmagától is megy. Kétségtelen továbbá, hogy nálunk a kis gazdák értelmi színvonalánál fogva s azon körülmény miatt, hogy az urbéri viszonyokból kifolyólag egy községben csak néhány, vagy csak egy nagyobb gazda van, a szövetkezetek alakítása sok helyt nehézséggel jár, de nem mindenütt. Ha csak ott megalakul, a hol megvan hozzá az anyag, a gazdasági egyleteknek már is hatalmas szövetkezése létesülhetne.

A keret teljeseen megvan hozzá. Fenáll a központi gazdasági egylet Kolozsvárt elég szép alaptőkével. Megvan az állami vegyakisérleti állomás a vegyteni intézetben s ezzel szoros összeköttetés volna létesítendő; megvan a magvak csiraképességének megállapítására, téli gazdasági tanfolyamok berendezésére, esetleg bizonyos ágakban szakképzett cselédek nevelésére és sok más üdvös feladatra, a gazdasági tanintézet s másnemű célokra a köztelek. Vannak szép számmal már is vidéki gazdasági egyletek, s ezek valamennyien, — a száz egyletet sem véve ki — bevonandók volnának egy nagy szövetkezetbe. Nem állíthatja tehát senki sem, hogy nem volna meg az anyag.

Fontos azonban, hogy a kiindulási alapelvnek már olyannak kell lennie, mely ezt az anyagot összeforassza s jövőre ne csak összetartsa, hanem életet lehelvén belé, megnövelje.

Ez pedig igénytelen felfogásom szerint nem lehet más, mint az, hogy a központi gazdasági egyletnek az egyes gazdák legközvetlenebb, mindennapi érdekeivel kell szoros kapcsolatot létesítenie. Legyen bár a gazdasági egylet közönséges ügynökség, mely a gazdát apró érde-

keiben hűségesen kiszolgálja, de mindenkép kézzelfogható haszonban többet kel adnia az egyuletnek, mint a mennyit tagjaitól vesz s akkor felvirágzása biztosítva van. Ezt pedig, az összesített egyleti erőnél fogva, mindig megteheti.

A legelső feladat volna tehát az új irányt megszabni s azután nyomról-nyomra az erdélyi részek minden vidékén szervezni a fiókokat és bevonni a meglevő gazdasági egyesületeket Valóban mélyen elszomorító az a féltékenykedés, melyet némely vidéki gazdasági egylet az erdélyi gazdasági egylettel szemben eddig is tanusított. Ha az erdélyi részek gazdái egy olyan országrészben, — a hol ugyanakkora területen, semmiféle gazdasági ágban felét sem bírják előállítani a külföldön létrehozott termény mennyiségének — hogy egy ily országrészben, mondjuk még az erők egyesítésének szükségét sem érzik: akkor le kellene mondani előre minden reménykedésről a jövőt illetőleg, ha ugyan erős és kitartó agitatio, nyugtot nem ösmerő tevékenység a gazdasági egyleténél kevésbé áldásos ügyet is nem vinne győzelemre. Gazdáinknak utóvégre is be kell látniok, hogy a gazdasági élet terén sem lehet ma már csatát nyerni a Napoleon óta világszerte elfogadott harcászati rendszer nélkül, melynek titka az együttes és egyidejű felvonulásban rejlik s minden ütközetnél annyit számít, mintha nem is volna az olyan csapat, mely az együtműködéstől csak egy félórával elmarad.

Az erők egyesítése tehát mindenek felett, de ugyanakkor a legpraktikusabb és gazda érdekeivel szoros összeköttetésben álló egyleti célok kitűzése a legfőbb feladat. E tekintetben mint látók, már járt nyomok vannak előttünk s csak a hazai viszonyokhoz alkalmazkodva kell azon haladnunk; nemcsak általánosságban felfelé, feliratokkal, sürgetésekkel, kimondott elvekkal agitálni, hanem lefelé a részletekben a gazda mindennapi érdekeivel lépni összeköttetésbe.

Lehetetlen, hogy egy olyan gazdasági egylet, mely legtávolabbi vidékek vevőit és eladóit egymáshoz hozza s köztük a legbiztosabb, állandó kapcsolatot alkotja; ha legjobb gépet, magot, tenyészállatot általa a gazda legjutányosabban szerezhethet be s ebben soha sem csalatkozik; ha tejkezelésben, sajt-, avagy aszalvány-, gyümölcspálinka-készítésben vagy valamely termény művelési módjában az egylet rövid időn és kevés költséggel kiképezheti a gazda cselédjét; ha lehetővé teszi az egyes által meg nem szereshető gép- vagy más szükségletének közös erővel való kielégítését; szövetkezetek létrehozatalával az olcsó helyi hitelt

stb. stb., lehetetlen, mondjuk, hogy ilyszerü irány mellett ne vehetnék fel a gazdasági egyletek, miként mindenütt, a külföldön, nálunk is azt a szerepet, mely nélkül nemcsak elképzelhetetlen a haladás, de kikerülhetetlen a visszaesés.

Dr. Békésy Károly.

„Nincs többé filloxera.“

E hangzatos czim kulcsa a szédelgésnek és lelkiösmeretlenségnek, a könnyenbivők és tudatlanok pénzéhez. Kétszeresen drága pénz ez. Mert az dobja ki, a kit amugy is elég érzékenyen sujt a baj és olyan arcanumért dobja ki, a mely nem a filloxera ellen való. Az eddigi felszólalások után azt hittük: a közönség eléggé tisztában van az iránt, hogy a „biztos“-nak hirdetett filloxera-ellenes szer nem jelent kevesebbet, mint biztos kizsákmányolása a jóhiszeműségnek. Csalódtunk. Adataink vannak arra, hogy igen sokan hisznek e hirdetésben és kidobják pénzüket a haszontalan kotyvasztmányért.

Löwy Lipót, állítólagos szabadalmazott vegyészeti gyár-tulajdonos, annyira ment a vakmerőségben, hogy filloxera-irtószerét szabadalmazottnak meri hirdetni. Pedig nincs arra szabadalma. És nem is hihető, hogy a belügyminiszterium, (hova folyamodott ugyan szabadalomért), megadja azt, a megfelelő előzetes vizsgálat nélkül. Hisz az, a földmivelésügyi miniszterium bölcs, praeventiv intézkedéseinek váгна utjába. A papiros türi e hirdetést és a hatóság elnézi, hogy a haszonlesés oly czimet használ, mire nincs semmi joga. De annál veszedelmesebb e visszaélés, mert állami szabadalom czimen gyakoroltatik. Magában az elegendő, hogy a hatóság e fékvesztésnek erélyesen utját állja. Minthogy pedig Löwy ur filloxera-irtószerében oly titkos szert terjeszt, minek terjesztése az ipartörvény 20. §. értelmében, csak külön miniszteri engedély mellett van jogositva: — e helyütt hívjuk fel a hatóság figyelmét a 17,368—882. és 31,026—886. számú belügyminiszteri rendeletekre, melyek elég világosan megszabják, hogy a hasonló üzelmekkel szemben miként kelljen eljárni.

A filloxera által sujtottak száma nagy. Sok ember kenyere van veszélyeztetve, tehát sok ember kapkodik a mentő-eszközök után — a nélkül, hogy képes volna megbírálni azok czélszerűségét. Ezért kérjük a hatóságot, hogy a filloxera-csapást az efféle szédelgők által ne engedje sulyosbbitatni. —

Utasítás

a filloxerás szőlőknek szénkénnel való gyéritő kezeléséről.

1. A gyéritő eljárás lényege abban áll, hogy a filloxeralepett szőlő talajába bizonyos mennyiségű szénkénnel fecskendeztetik, minek következtében, a szőlőgyökereken tanyázó filloxerák száma megkevesbítettetik, meggyérítettetik s a szőlőtőkék továbbra is termőképes állapotban fentartatnak.

2. A szénkénnel sajátságos záptojásszagú, illékony és szintelen folyadék, mely a víznél nehezebb, a szabad levegőn gyorsan elpárolog és épen olyan gyulékony, mint a petroleum. Azért szigorúan óvakodni kell a szénkénnel égő gyertyával, szivarral, pipával stb. közeledni; a gyéritést végező munkásoknak a dohányzás feltétlenül megtiltandó.

3. A gyéritő eljárás alkalmazását azonnal el kell kezdeni, mihelyt valamely szőlőben a filloxera jelenléte megállapítottatik. Nem szabad vele addig várni, a mikor a szőlőn a pusztulás jelei már külsőleg is mutatkoznak, mert ilyen esetben több év kell, a míg a szőlő magához jön és ismét normális termést ad.

4. A gyéritő eljárás évenként egyszer alkalmazandó és pedig rendszeren, vagy ősszel szüret után, vagy kora tavasszal, a szőlő fakadása előtt.

5. Oly tulságosan nyirkos és kötött agyagtalajnál, mely ősszel és tavasszal nem bír eléggé kiszikkadni, a gyérités inkább nyáron, a szőlő elvirágzása és érése közé eső időszakban végzendő.

6. A szőlő talaja ne legyen átázva, mert akkor a szénkénnel párái nem terjedhetnek el benne egyenletesen és nem érhetnek el minden gyökérszálat.

Emiatt, esős időben, vagy sáros talajban soha sem szabad gyériteni.

7. A kezelendő szőlő talaja legalább 30 centiméter mélységű legyen. A hol a sziklás altalaj ennél csekélyebb mélységben van, ott a gyérités nem vezet sikerre.

8. A szénkénnel arra való fecskendőkkel löveltetik a talajba. A legjobb efféle fecskendők: a Muschinek János-féle „Hungária“ (megrendelhető a nevezettnél: Budapest, II. ker., Kapás-utca 17. sz.) és a Vermorel-féle „Excelsior“ fecskendő (megrendelhető V. Vermorelnél: Villefranche, Rhône, Franciaországban.)

9. A szénkénnel 25—30 centiméter mélységre fecskendeztetik a talajba. Rigolozott, vagy lazább talajba a fecskendő egyszerűen leszúratik s a kellő adag belöveltetik; kemény kötött vagy köves talajnál

azonban, melybe a fecskendő csak nehezen szurható le, czélszerű a lyukakat vas furóval előre megfuratni.

10. Az egy-egy lyukba fecskendezendő adag nagysága attól függ, hogy mekkora távolságban állanak egymástól a szőlőtőkék. A főelv az, hogy minden négyszögméternyi területre mintegy 24 gramm szénkéneg jusson, és hogy minden egyes tőke körül (de tőle legalább 15 centiméter távolságra) 4 lyuk kerüljön.

A szénkénegadag helyes kiszámítása a jelen utmutatás végén van részletesebben ismerttve.

11. Ilyen adagolás mellett egy kataszteri holdra, körülbelül 137 kilogramm szénkéneg szükséges.

12. A szénkéneg-fecskendőknél arra kell ügyelni különösen, hogy azok a kivánt szénkéneg-adagot, melynek nagysága a dugatytyuikra alkalmazott rézgyűrűkkel szabályoztatik, pontosan adják ki. Azért a fecskendőket tisztán kell tartani és kellő gondozásban részesíteni. Arra kell ügyelni, hogy a fecskendők munka után minden este kiüritessenek és vízzel jól kiöblíttessenek. Éjjelre ne maradjon a fecskendőkben szénkéneg.

A fecskendők egyes részeinek kenésére ne használjunk se olajat, se más más kenőcsöt, hanem csak glycerint, vagy vaselint.

A fecskendőkben levő bőrszelepekhez, meleket koronkint ki kell cserélni, legjobb a disznóbőr.

13. Hogy a talajba fecskendezett szénkéneg kárba ne vesszen és el ne párologjon, a lyukakat a fecskendezés után azonnal gondosan be kell tömni.

14. A gyérités mindig legalább két héttel előbb vagy utóbb történjék, mint a szőlőtőkék téli befedése, vagy tavaszi nyitása.

15. A gyéritő eljárással kezelt szőlők átlag minden három évben megfelelő trágyázásban részesítendőek.

A szénkéneg helyes adagolásáról.

A filloxerás szőlők gyéritő kezelésénél a sikernek egyik lényeges feltételét az képezi, hogy a szénkéneg a kellő mennyiségben fecskendeztessék a talajba. Nem szabad e czéira a kelleténél sem több, sem kevesebb szénkéneget alkalmazni.

Ha az ember a kelleténél több szénkéneget fecskendez a kezelés alá vett szőlő talába, akkor nemcsak hiábavaló pazarlást követ el a szénkéneggel, de kárt tesz a szőlőben is, sőt tulságosan nagy adagokkal a tőkékét meg is öli. Ha ellenben a kelleténél kevesebb szénkéneget alkalmaz, akkor a gyökereken tanyázó filloxerák nagy része élve

marad, számuk meg sem kevesbedik, meg nem gyérittetik s az egész munka joformán kárba vész.

A tapasztalás arra tanított, hogy szabályszerűen végrehajtott gyéritésnél négyszögméterenkint átlag 24 gramm szénkéneget kell a talajba fecskedezni. Ezt a tételt minden gyéritésnél szem előtt kell tartanunk és általános vezérelvül elfogadnunk.

Hogy aztán ezt a 24 gramm szénkéneget mekkora adagokban és milyen elosztással kell a talajba fecskedezni: az minden egyes esetben attól függ, hogy mekkora távolságban állanak egymástól a szőlőtőkék, vagyis, hogy mekkora területet foglal el egy-egy tőke. Általában arra kell törekedni, hogy a szénkéneg lehetőleg egyenletesen oszoljék el a talajban.

Tudjuk azt, hogy egy szőlőben a talaj mindenütt át van szöve szőlőgyökerekkel; azért a szénkéneg páráinak lehetőleg egyenletesen át kell hatniok a talajnak minden részecskéjét, hogy lehetőleg valamennyi szőlőgyökérhez eljuthassanak.

Minél kötöttebb a talaj, annál több lyukba kell, a megfelelő mennyiségű szénkéneget elosztani. Rendes körülmények között egy-egy négyszögméterre átlag 2—4 lyuk elegendő; az egy lyukba fecskendezendő szénkéneg-adag maximuma pedig 10 gramm.

Az egy lyukba fecskendezendő adag nagyságának kiszámítása a következő képlet szerint történik:

$$\frac{T \times S}{L} = d$$

E képletben: T = az egy szőlőtőke által felfoglalt terület; S = az egy négyszögméterre szánt szénkéneg mennyisége; L = az egy tőkére eső lyukak száma; d = az egy lyukba fecskendezendő szénkéneg-adag.

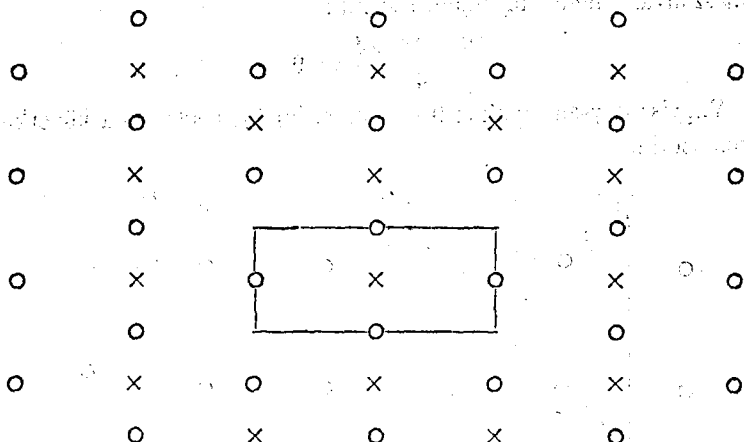
Minden hosszadalmas fejtegetés helyett vegyünk elő néhány gyakorlati példát, mely a legjobb utbaigazításul fog szolgálhatni.

1. Vegyük fel azt az esetet, hogy gyéritendő szőlőnkben a sor-távolság 1 méter, a tőketávolság pedig 50 centiméter. Ez esetben minden egyes tőke $\frac{1}{2}$ négyszögméter területet foglal el; az egy négyszögméterre adandó szénkéneg 24 gramm; egy tőkére pedig 2 lyuk fog jutni (mert a tőke körül furt 4 lyuk közül mindegyiknek csak fele esik az illető tőke javára).

A fennebbi képlet szerint számítva:

$$\frac{\frac{1}{2} \times 24}{2} = 6$$

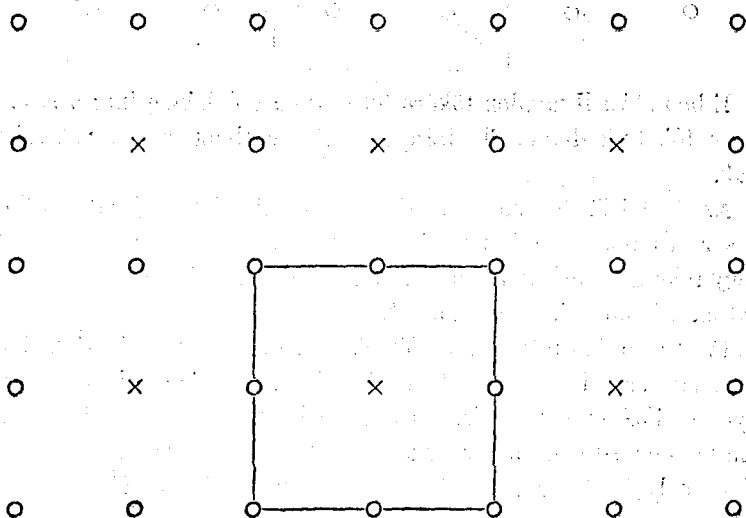
Egy egy lyukba tehát 6 gramm lesz fecskendezendő a következő schema szerint: (x = tőke; o = lyuk).

II. Ha a sor- és tőketávolság egyaránt 1 méter, akkor egy-egy tőke 1 négyszögméter területet foglal el. Ez esetben, ha egy tőkére szintén csak két lyukat szánnánk, a fennebbi képlet szerint számítva, minden lyukba 12 gramm szénkéneget kellene fecskendeznünk. Azért itt a lyukak számát egygyel emeljük, úgy, hogy egy-egy tőkére három lyuk essék.

Igy számítva:
$$\frac{1 \times 24}{3} \times 8$$

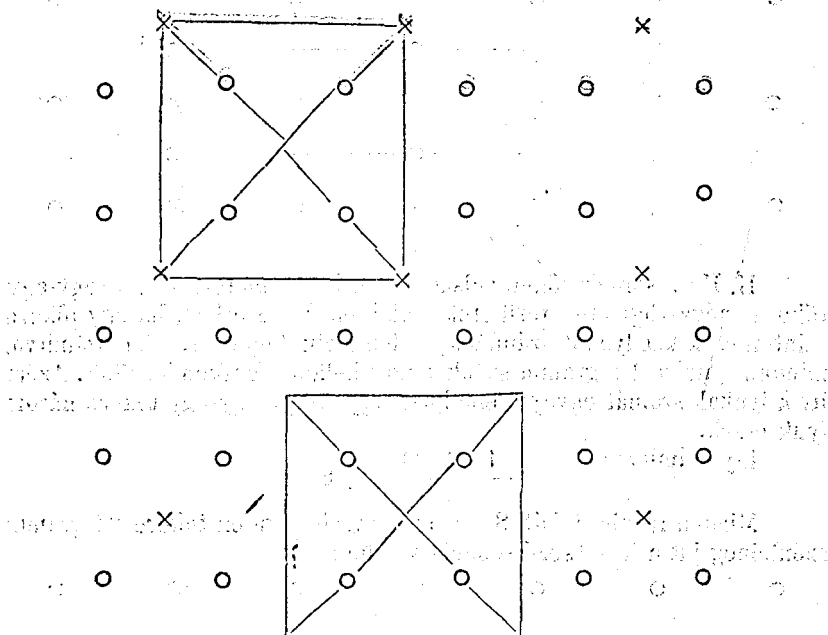
Minden lyukba tehát 8 gramm, vagyis minden tőkére 24 gramm szénkéneg jut a következő schema szerint:

III. Ha a tőke- és sortávolság 1'25 méter, akkor minden egyes tőke 1'56 négyszögméternyi területet foglal el. Egy-egy tőkére négy lyukat számván, a fennebbi képlet szerint:

$$\frac{1.56 \times 24}{4} = 9$$

Vagyis: egy-egy lyukba 9 gramm szénkéneg adandó a következő schema szerint:

E beosztásnál minden tőkére 36 gramm szénkéneg jut; a lyukak pedig a tőkétől diagonális irányban 40 centiméternyi távolságban vannak.

Az itt közölt három példa elegendő tájékozást nyújthat a különböző sor és tőketávolságban ültetett szőlők kezelésére nézve is. Az egy-egy tőke által elfoglalt terület nagyságából mindig pontosan kiszámíthatjuk a kellő szénkéneg-adagot.

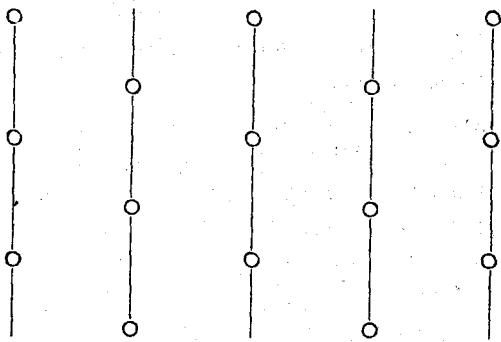
IV. Rendetlen ültetésű szőlőknél, melyeknél a sor- és tőkétávolság nyomán már el nem igazodhatunk, más módhoz kell folyamodnunk. Az ilyen szőlőkben a gyéritésnél hosszú zsinórokat használunk, a melyeken minden 70 centiméter távolságra egy-egy bog van kötve. A zsinórokat, melyeknek száma a szénkénegező munkások számával egyenlő,

egymástól 70 centiméternyire párhuzamosan fektetjük a szőlő talajára, de úgy, hogy a bogok minden következő zsinóron 35 centiméterrel odább legyenek tolvá. A szénkéneg-fecskendőt kezelő munkás most a bogozott zsinór után igazodik s a fecskendőt minden bognál a talajba szúrja. A leszúrásnál csak arra kell ügyelnie, hogy a lyuk sohase essék valamely szőlőtőke közvetlen közelébe, hanem attól mindig legalább 10 centiméter távolságra. Ilyen esetben tehát kissé el kell térnie a bogozott zsinór irányától.

A rendetlenül ültetett szőlők e szerint olyanformán kezeltetnek, mintha 70 centiméter sor- és tőketávolságban volnának ültetve. Tekintve azt, hogy ez utóbbi ültetésmódnál egy-egy tőke körülbelül $\frac{1}{2}$ négyszögméternyi területet foglal el, egy-egy lyukba 6 gramm szénkéneg fecskendeztetik, mert;

$$\frac{\frac{1}{2} \times 24}{2} = 6$$

A rendetlen ültetésű szőlők kezelési schemája a következő:

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1890 april 13. d. u. 4 ó.

Tartatott egyleti elnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Br. Bánffy Ernő, Miksa Imre, Br. Jósika Samu, Gr. Béli Ákos, Szenkovich Márton, Br. Kemény Géza, Szentgyörgyi Lajos, Zeyk József, Macskási Pál, Br. Huszár Károly, Zeyk Dániel, Bokros Elek, Gr. Mikes Miklós, P. Horváth Kálmán, Br. Bánffy Zoltán, Csermák János pénztárkezelő, Dr. Szaniszló Albert, helyettes titkár.

70. A mult havi martius 28-iki választmányi ülési jegyzőkönyv felolvasatván, — tudásul szolgál s elnök a mai ülés jegyzőkönyvének

hitelesítésére Szentgyörgyi Lajos, Szenkovich Márton és Br. Bánffy Ernő tagtársakat kéri fel.

71. Gr. Bethlen Gábor filloxeratógyi kormánybiztos kéri a ministerium által kiadott „Utasítás“-nak (a szénkénegezésről) az „Erdélyi Gazdá“-ban való közlését, — a lapban egész terjedelmében közölni határoztatott.

72. Gr. Wass Albert tudatja, hogy a bécsi kiállításra ígás marháit nem állíthatja ki, — tudásul szolgál.

73. A bécsi kiállítás magyarországi rendező bizottsága tudatja, hogy a gyümölcsészeti kiállításra kért 1000 frt segélyt nem adhatja meg; — Szentgyörgyi Lajos felszólalása után határozatba ment, hogy az egylet ezen célra a földmivelésügyi ministeriumtól 1000 frt segély iránt kérvényt fog benyújtani.

74. Előfizetési felhívás a közgazdasági és statisztikai évkönyvre, — tudásul szolgál.

75. Ministerium a szénkénegezés és a szénkénegefecskekendők olcsó beszerzési módjáról és helyéről küld értesítést; határozatba ment, hogy röviden a lapban közöltessék.

76. A nagyenyedi vinczellérképezde igazgatója Elekes K. és Járai L. ösztöndíjas növendékeknek april—szept. havi illetményeikről szóló nyugtáit küldi, kéri azokat kiegyenlítését, — a nyugták elnök által aláíratnak s a kifizetés elrendeltetik.

77. Kolozsvár város tanácsa kéri az egyleti kertből kifolyó víznek a patautzai vámbódétól való elterelését, — egyleti ügyvéd fel fog szólíttatni, hogy az ügyet a helyszínen megvizsgálja s a dolog miben állásáról referáljon.

78. Sipos Gábor választmányi tag az éneklő madarak pusztításának meggátlása ügyében kérelmez, — földmivelésügyi ministerium fel fog kéretni, hogy a hatóságokat az ez ügyben létező törvények és szabályok fogatosítására utasítsa.

79. Gr. Teleky Árvéd tudatja, hogy a bécsi gyapju-kiállításban nem vehet részt, — tudásul szolgál. Ez alkalmából történt felszólalás folytán ezen kiállítás ügyében Gr. Bánffy György ő méltósága Budapesten meg fog kerestetni.

80. Ministerium a községi tenyészvikák vásárlásának és kiosztásának ügyében körrendeletet intéz, — örvendetes tudomásul vétetik.

81. Ministerium a gazdasági egyesület múlt évi működéséről jelentést kíván, — ideiglenes titkár jelenti, hogy a kívánt jelentés pár nap alatt fel fog küldetni, mit is a választmány tudomásul vesz.

82. Ministerium felhívja a gazdasági egyesületet, hogy az buzdítsa a közönséget a tojástermelésre, figyelembe ajánlva az amsterdami piacot, — a közönségnek ez irányban, a lapban való figyelmeztetése elhatározottatott.

83. Gamauf Vilmos, volt egyesületi titkár kéri, hogy az „Erdélyi Gazda“ a jövő év elejétől számára rendszeresen megküldessék, — a kérésnek elég fog tétetni.

84. Egyesületi ideiglenes titkár Dr. Szaniszló Albert jelenti, hogy a titkári iroda leltárát átvette, — tudásul szolgál.

85. Elnök benyújtja a titkár számára szolgáló szolgálati utasítást, — tudásul szolgál.

86. „Mária-Valéria“ árvaház facsemeték ajándékozását kéri, — miután ezen ügy a mostani ültetési időre megkésztet, határozatba ment, hogy a kívánt gyümölcsfacsemeték ősszel fognak kiszolgáltatni.

Ugyanez alkalomból Szentgyörgyi Lajos felszólalására, Juhos Márton igazgató-tanító számára (Magyar-Nemegyé) oltógalyak mielőbbi elküldése határoztatik el.

Ugyanezen alkalomból Szabó József elnök tudatván, hogy az idén az egyesület kertjében fennmaradt facsemeték árverezése ápr. 16. d. u. 4 órára tüzetett ki, utasítja a titkárt, hogy a kertészeti szakosztályt az elárverezendő fák kiselejtezésére s az árverezésnél való részvételnél kérje fel.

87. Ministerium a (máj. 5—9) Budapesten tartandó lótenyésztési tanácskozásokra az egyesület részéről 3 képviselő kiküldését kéri, — a képviselőre felkéretnek: Miksa Imre, Br. Jósika Gábor, Gr. Béli Kálmán.

88. A múlt közgyűlésen cukorrépatermelési szakosztály felállítása határoztatván el, — annak szervezésével, megalakításával Dr. Szentkirályi Ákos, Miksa Imre, Gr. Wass Béla és Zeyk József bizatnak meg.

89. Br. Jósika Samu a regale-ügy lebonyolítása körüli sérelmekből kiindulva, tüzetes megokolás után, indítványozza, hogy ezen sérelmek ellenében a pénzügyminister ő exellentiajához felirat intéztessék.

Mire az ezen ügybeni kész felirati javaslat, a mely egy szűkebb magán körben történt megbeszélés eredménye, mutattatott be; —

Gr. Mikes Miklós, Br. Jósika Samu, Br. Kemény Géza, Szabó József elnök és még többeknek ismételt hozzászólása után határozatba ment, hogy a felolvasott felirat a megtett módosításokkal a pénzügyminister ő Exellentiaájához is felterjesztessék, s annak átadására Br. Huszár Károly, Bokros Elek és Zeyk Dániel jelenlevő tagtársak kéretnek fel.

Együttal határoztatott, hogy a birtokosok ez ügybeni sérelmeiknek az egylethez 2 hét alatt való betérjesztésére felkéressenek.

Hitelesítik :
Szentgyörgyi Lajos,
Szenkowich Márton,
Br. Bánffy Ernő.

Szabó József,
egyleti elnök.
Dr. Szaniszló Albert,
h. egyleti titkár.

Jegyzőkönyv

az erdélyi gazd. egyesület állatkiállítási szakosztályának 1890 április hó 27-én tartott üléséből.

Jelen voltak: Elnök gróf Bánffy György; Szabó József, Sárosi Pál, br. Bánffy Ernő, gr. Béli Ákos, Dr. Szentkirályi Ákos, br. Jósika Gábor, Csermák János pénztáros, Dr. Szaniszló Albert, egyleti helyettes titkár.

1. Elnök a megjelenteket üdvözlőlvén, felhívja a titkárt az előkészítő bizottság 1890 febr. 16-ki ülési jegyzőkönyvének felolvasására, mi is megtörténvén — tudásul vétetik, egyszersmind határoztatott, hogy kéressék feff gr. Schweinitz Gyula az állatkiállítással kapcsolatos virág- és terménykiállításnak, 'Sigmond Dezső pedig a sorsjátékoknak előkészítésére s az azokhoz szükséges tervezetek kidolgozására.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére pedig br. Jósika Gábor és Dr. Szentkirályi Ákos kéretnek fel.

2. A kisegítő pénztár jelenti, hogy a városi tanács által az állatkiállítás számára megszavazott 100 frt nem volt felvehető, mivel a nyugta a már elhalt pénztáros nevére volt kiállítva. — Határozatba ment, hogy a „kisegítő pénztár“ nevére új nyugta állítandó ki, miről Kolozsvár városi tanács is értesítendő.

3. Egyleti h. titkár jelenti, hogy Egán Edének „Az erdélyi szarvasmarhatenyésztés feladatai“ cz. értekezése kinyomatván, azt a nyomda 1300 példányban beszállította. -- A füzet az előbbi ülések megállapodásai értelmében szét fog küldetni; minden ezen füzettel megkeresett egyén és egyesület egyuttal felkérve, hogy a füzet tárgyára vonatkozó véleményét a szakosztályhoz f. évi július hó 1-ig beküldeni sziveskedjék.

4. Elnök előadja, hogy a mai összejövetel főcélját a jövő VIII-ik tenyészállatkiállítás (1890 aug. 29—szept. 1.) programjának megállapítása képezi; mire az összes jelenlevők ismételt felszólalásai mellett, terjedelmes és részletekbe menő eszmecsere indult meg. Közben felolvastatott a tavalyi kiállítás programja, valamint br. Wesselényi Bélának az „Ellenzék“-ben közelebbről megjelent s idevágó cikksozrata is.

A tüzetes vita eredménye gyanánt a következő általánosabb jelentőségű intézkedések és a tavalyi „Programhoz“ mért változtatások határozottak:

A) Általánosabb jelentőségű intézkedések:

a) A magas ministerium felkérendő, hogy kiállításunkat az eddigénél nagyobb mérvű bika és mén bevásárlásával szerencsésítse.

b) A kiállítás már most hirdetendő a lapokban; továbbá Románia érdeklött körei figyelmeztetendők a kiállításunkon beszerezhető jó tenyészállatokra, különösen a lovakat illetőleg.

c) Az idénre tervezett építkezések (fedél nélküli állások teteje) — a melyekre nézve a magas ministeriumhoz az 1000 frtnyi segély iránti kérvény elnök által már benyújtott — azonnal fogamatba veendő.

B) A jelen évi „Programba“, a tavalyihoz mértén következő változtatások határozottak beveendőknék:

a) Az „I. osztály: Ló.“ cz. részletben a kollektiv kiállítás elejtetik.

b) Ugyanitt a többi alosztályok következőleg czimeztetnek és díjaztatnak:

I. Erdélyben született angol telivér lovak:

Díjak mint tavaly.

II. Nem telivér lovak.

1. Nehéz teher alá való hátsó lovak.

Aranydíjak: 300, 200, 150, 100 és 50 frank.

2. Könnyű teher alá való hátsó lovak.

Aranydíjak 200, 150, 100, 50 frank.

Pénzdíjak mint tavaly.

3. Hámos lovak, 15 és 2 h. markoson (= 163 cm.) felül

Aranydíjak 300, 200, 150, 100, 50 frank.

4. Hámos lovak 15 és 2 h. markoson (= 163 cm.) alul.

Aranydíjak 200, 150, 100, 50 frank.

Pénzdíjak mint tavaly.

5. Gazdasági lovak csikós kanczái.

Aranydijak 100, 75, 60, 50, 40 frank.

Pénzdijak mint tavaly.

c) A „II. osztály“ „2. Községi bikák“ cz. alosztályánál

Pénzdijak 100, 75, 50 frt; megjegyeztetvén, hogy ezek más dijra nem pályázhatnak.

d) A „IV. osztály: Bival“ cz. részlet

„1. Bikák“ cz. alosztályánál

Dijak 150, 100, 50 frank (a díjfelemelés feltételes, t. i. ha a szükséges összeg rendelkezésre áll); megjegyeztetvén, hogy dijra csak 4 éves korig pályázhatnak, azon felüli korban levők csakis dicsérő oklevelet nyerhetnek.

„2. Tehenek és üszők“ cz. alosztályánál

Dijak 100, 80, 50 frank.

e) Az „V. osztály: Juh“ cz. részlet

„1. Hazai fajta“ cz. alosztályánál

Aranydijak 100, 75, 50, 25 frank.

Pénzdijak mint tavaly.

f) A „VI. osztály: Sertés“ cz. részlet

„1. Házi fajta“ cz. alosztályánál

Aranydijak 80, 50, 30 frank.

Pénzdijak mint tavaly; megjegyeztetvén, hogy csoportonként 4—12 drb (legalább 1 kannal) állítható ki; eladási czélból azonban, külön elhelyezve, akárhány darab is behozható (helypénz fizetése mellett.

g) A „VII. osztály: „Baromfi“ czimnél a 250 frt 300 frtra emelendő.

h) A „Külön pályázata“ czimnél ezen sor: „kiadatik két—két legjobb páros lónak“ mint felesleges magyarázat, elmarad.

i) A „4. A kiállítás napirend“ sat. cz. részletnélí változások következők:

3-ik nap d. e. 10 órakor lesz a kisorsolás,

3-ik nap d. u. 5 órakor lesz a dijak kiosztása.

4-ik nap d. u. 4 órakor lesz a sorsjáték.

k) Az „Általános tudnivalók“ cz. részletnél „I. Lovaknál“ 5 frt helyett 6 frt teendő.

l) A „Függelék“ cz. részlet

„IV.“ pontjánál a zárjel közt levő mondat kimaradván, a helyett ezen ponthoz a következő kifejezés csatoltatik:

Melléklet az „Erdélyi Gazda” 9-ik számához.

„Minden osztály a szükséghez képest alosztályokra oszolhat; a mely elosztás a ló-osztálynál okvetlenül megteendő és pedig a következő csoportosulással:

1. alosztály a telivér, a nehéz teher és könnyü teher alá való háta lovak birálására.

2. alosztály a hámos lovak és fogatok birálására.

3. alosztály a gazdasági lovak birálására.“

m) Ugyanezen „F ü g g e l é k” cz. részlet „VI.” pontjában foglalt birálati rendszer tüzetes vitát keltett ugyan, de a többség az eddig alkalmazott rendszert megtartandónak határozta.

n) Ugyanezen „F ü g g e l é k” cz. részlet „XI.” pontjánál:

„és a biráló bizottság” sor elhagyatván, következő tétetik:

„a kiállító által bejelentetett. Ha azonban a kiállító ezt meg nem jelölné, ez esetben, az alosztályokbavaló besorozást a végrehajtó bizottság által e célra megbízottak végezik. A pénzdíjra pályázó állatoknál pedig ezen osztályozáshoz a biráló bizottságnak minden esetben joga van.“

o) A „Bejelentési ívben” ezen sor után „fajtája” két új sor helyezendő u. m. „apja” és „anyja“.

5. Elnök felszólalására és indokolt előadására határozatba ment, hogy a Budapesten székelő — „Országos baromfitenyésztő egyesület” és a „Columbia egyesület” felkéressék, egy-egy csoport baromfinak, sorsolás céljából kiállításunknak ingyen vagy olcsó áron való átengedésére.

6. Szabó József indítványozza, hogy tekintve elhalt pénztáros Dr. Hintz Györgynek a szakosztály pénzükezelése körül hosszú időn szerzett érdemeit és fáradságos szolgálatait: szakosztályunk a Hintzhagyatékna 400 azaz négyszáz frtot adományozzon. — Határozatba ment, hogy nevezett célra 400 frt a szakosztály elnökének aláírásával utalványoztassék.

7. Csermák János pénztárkezelő a pénztár ügyében némely utasításokat és felvilágosításokat kér. — Határozatba ment, hogy ez ügyben a kellő felvilágosítás és tájékoztatás nyújtására Szabó József gazd. egl. elnök és 'Sigmond Dezső kéressenek fel.

8. Elnök benyújtja gr. Bethlen Miklósnak egy „Tervezetét”, mely azonban az idő előhaladott volta miatt a jövő ülés tárgyalásaira utaltatik.

Ugyanez történik Dr. Szentkirályi Akosnak a szakosztály egy ki-

adványa ügyében tett felszólásával is, mire — elnök megköszönvén a jelenvoltaknak beható tárgyalásokban nyilvánult részvétét, az ülést bezárja.

Kolozsvár, 1890 ápr. 27.

Gr. Bánffy György,
az állatkiállítási szakosztály elnöke.

Dr. Szaniszló Albert,
gazd. egyl. helyettes titkár.

H i t e l e s i t i k :

Dr. Szentkirályi Ákos.

Br. Jósika Gábor.

Erdélyrészi nyolczadik tenyészállatkiállítás Ko- lozsvárt*),

1890. augusztus 29, 30., 31-én és szeptember 1-én a kolozsvári sétatéren rendezi az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya.

1. A kiállítás célja kizárólag az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, ennél fogva csakis a régi Erdélyben (tehát a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) tenyésztett állatok lesznek arany, vagy pénzdijjal jutalmazhatók. Kivételt e tekintetben csakis a loóosztálynak „B) Nem telivér lovak“ cz. a. elsorolt 1, 2, 3, 4, 5. alosztályaiba sorozható lovak képeznek.

2. Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutatathatók, de csakis dicsérő oklevélet nyerhetnek.

3. A díjak két kategóriára oszlanak: a r a n y d i j (frankokban) főleg a nagyobb birtokosok részére és p é n z d i j, (bankjegyekben) kizárólag kisebb birtokosok részére. Kisebb birtokosok alatt értetnek azok, kiknek birtokuk 50 holdat meg nem halad; azonkívül ide számíttatnak a gazdatisztek, lelkészek, tanítók és körjegyzők is.

Ha a kisebb birtokosnak arra való állatja van, akkor az a k i t ü z ö t t aranydíjakra is versenyezhet, de nem megfordítva.

Hogy a díjkategória iránt kétség ne támadjon, a bejelentési ivben a következő kérdések foglaltatnak: a kiállító neve és állása? a kiállító birtokának nagysága, holdak szerint?

4. A kiállítás a következő osztályokból áll:

*) Helybeli t. laptársainkat tisztelettel kérjük, ezen programmnak b. lapjaikban való szives közlésére.

I. osztály: Ló.

Ezen osztály díjai az államsegély eddigi részletéből és a kolozsvári lóversenyalaphól e célra felajánlt szintén állami adományból vannak dotálva.

A) Erdélyben született angol telivér lovak:

Aranydíjak: 300, 200, 150, 100 és 50 frank.

B) Nem telivér lovak:

1. Nehéz teher alá való háttas lovak:

Aranydíjak: 250 és 200 frank.

2. Könnyű teher alá való háttas lovak:

Aranydíjak: 200, 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak, első sorban csikós kanczáknak: 100, 75 és 50 forint.

3. Háttas lovak 152 h. markoson (= 163 cm.) felül:

Aranydíjak: 300, 200, 150, 100 és 50 frank.

4. Háttas lovak 152 h. markoson (= 163 cm.) alul:

Aranydíjak: 200, 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak, első sorban csikós kanczáknak: 100, 75 és 50 forint.

5. Gazdasági lovak csikós kanczái:

Aranydíjak: 100, 75, 60, 50 és 40 frank.

Pénzdíjak: 50, 25 és 15 forint.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokosok, a pénzdíj kizárólag kisebb birtokosok részére van kitéve. Ha azonban a kisbirtokosnak arra való állatja van, akkor avval az aranydíjakra is versenyezhet.

A fent elősorolt alosztályokban csak oly ló versenyezhet a díjakra, mely az illető erdélyrészi kiállítónak legalább egy év óta bona fide tulajdona.

Magától értetődik, hogy ivarától megfosztott állat sem a ló-, sem más osztályban a tenyészállatok csoportjában nem versenyezhet és ennél fogva sem díjat, sem dicsérő oklevelet nem nyerhet. —

II. osztály: Erdélyi magyar szarvasmarha.

Csak tisztavérű állat díjazható.

1. Tenyészbika, 3 évesen felül:

Aranydíjak : 300, 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak : 100, 50, 25 és 15 forint.

Hat évnél idősebb tenyészbika csak dicsérő oklevelet nyerhet.

2. Községi bikák:

Pénzdíjak : 100, 75 és 50 forint.

Hat évnél idősebb községi bika csak dicsérő oklevelet nyerhet.

Községi bikák más díjakra nem pályázhatnak.

3. Bika, 2—3 éves.

Aranydíjak : 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak : 50, 25 és 15 forint.

4. Bika, 1—2 éves.

Aranydíjak : 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak : 50, 25 és 15 frt.

5. Gulyabeli tehén:

Aranydíjak : 150, 100, 70 és 50 frank.

6. Fejőstehén:

Aranydíjak : 100, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak : 60, 40, 25, 15 és 10 forint.

7. Űsző, 2—3 éves:

Aranydíjak : 70, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak : 25, 15 és 10 forint.

A program 3-ik pontja szerint, az aranydíj főleg a nagyobb birtokosok, a pénzdíj kizárólag kisebb birtokosok részére van kitévezve; a kisebb birtokos azonban az aranydíjakra is versenyezhet.

Külön díjak.

A 6. „Fejőstehén“ című alosztályban 100 frtot tűzött ki Kolozsvár sz. kir. városa, melyre kolozsvári kisbirtokosok, — azaz olyanok, kik legfeljebb 50 holdnyi gazdasággal bírnak — pályázhatnak.

Első díj: 50 frt, a tulajdonos-kiállító saját nevelésű tehénéért.

Második díj: 25 forint

Harmadik díj: 15 forint

Negyedik díj: 10 forint

} oly tehénéért, mely legalább egy év óta van a kiállító tulajdonában.

Jutalom a viszonylag legjobb állatnak is adandó, ha legalább 5 tehén van kiállítva. —

III. osztály: Idegen faju szarvasmarha.

Csak tisztavérű állatok díjazhatók.

1. Bikák:

Első díj: 100 frank.

Második díj: 50 frank.

2. Tehenek és üszők:

Első díj: 80 frank.

Második díj: 40 frank.

Ezen díjakra minden birtokos, különbség nélkül, pályázhat. —

IV. osztály: Bival.

1. Bikák:

Díjak: 150, 100 és 50 frank.

2. Tehenek és üszők:

Díjak: 100, 80 és 50 frank.

Ezen díjakra minden birtokos állatja, különbség nélkül, pályázhat; azonban bikák csak 4 éves korig versenyezhetnek, vénebb bikák csak dicsérő oklevelet nyerhetnek.

V. osztály: Juh.

Kiállítandó legalább 5 darab 1 kossal.

1. Hazai fajta:

Aranydíjak: 100, 75, 50 és 25 frank.

Pénzdíjak: 15 és 10 forint.

2. Idegen fajták és keresztezések:

Aranydíjak 30 és 20 frank.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokosok, a pénzdíj kizárólag kisebb birtokosok részére van kitűzve; a kisebb birtokos azonban az aranydíjakra is versenyezhet.

VI. osztály: Sertés.

Kiállítandó csoportonként 4—12 db (legalább 1 kaunnal); — eladási célból, helypénz fizetése mellett, akárhány.

1. Hazai fajta:

Aranydíjak 80, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak: 15 és 10 frt.

2. Idegen fajták és keresztezések:

Aranydíjak: 30 és 20 frank.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokosok, a pénzdíj kizárólag kisebb birtokosok részére van kitűzve; a kisebb birtokos azonban az aranydíjakra is versenyezhet.

VII. osztály: Baromfi.

Tyuk, gyöngytyuk, lud, récze, pulyka és galamb.

Kiállítandó 1 törzs, azaz, 1 him és 2 nőtény.

Díjak: 300 frt értékig, melyeket a bíráló bizottság belátása szerint fog csoportosítani. —

A kitűzött arany- és pénzdíjakon kívül minden osztályban, tetszés szerinti számban oszthat ki a bíráló bizottság dicsérő okleveleket.

* * *

Külön osztály: hizott állatok.

Tekintet nélkül a fajra és nemre, díjazandó a legjobban hizott.

1. Szarvasmarha:

Első díj: 150 frank.

Második díj: 100 frank.

Harmadik díj: 50 frank.

2. Sertés:

Első díj: 75 frank.

Második díj: 50 frank.

Harmadik díj: 25 frank.

Ezen díjakra minden hizlaló, különbség nélkül, pályázhat. —

Külön pályázat

Kettős fogatok versenye.

Első díj: 200 frank.

Második díj: 100 frank.

Ezen versenyben a lóosztály juryje a lovak származására és ivarára való minden tekintet nélkül ítél.

Bejelentési határidő: 1890. augusztus 26-iki déli 12 órája; bejelentési díj páronként 4 frt.

A fogatok a kiállítás tartama alatt délutánonként 5—6 óráig kosiba fogva, a sétatéri nagy fasonon jártatandók. —

* * *

4. A kiállítási napirend a következő:

Első nap: Péntek, augusztus 29-én reggel 7 órától délután 3 óráig a bíráló bizottság működése, mialatt a kiállítás látogatása tiltva van.

Délután 3 órakor: a kiállítás megnyitása, a bírálati eredmény kifüggesztése, 4—7 óráig zene; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 1 frt.

Második nap: Szombat, augusztus 30-án reggeli 9 órától kezdve lóvásár és loárverés, délután 4—7 óráig zene; 4—6 óráig az elővezethető állatok elővezetése; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 50 kr.

Esti 6 órakor az állatkiállítási szakosztály részjegytulajdonosainak közgyűlése.

Harmadik nap: Vasárnap, augusztus 31-én d. e. 10 órakor 800 frt erejéig állatkiállítási részjegyszelvények kisorsolása; délután 5 órakor a díjak ünnepélyes kiosztása, továbbá 4—á óráig zene; 4—6 óráig az elővezethető állatok elővezetése; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 30 kr.

Negyedik nap: Hétfő, szeptember 1-én délután 4 órakor sorsjáték, 4—7 óráig zene; belépti díj e napon 50 kr.

Gyermekek és katonák (az őrmesterig bezárólag) a fent említett belépti díjnak felét fizetik.

Névre szóló állandó belépti jegy, mely mind a négy napon tulajdonosa által bárhányszori belépésre használható, darabonként két forintért váltható.

A kiállítás naponta délelőtt 8 órától esti 7 óráig a látogatók részére nyitva áll. —

Egyszersmint figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy ezen kiállítás alatt folyik le a kolozsvári országos vásár és pedig augusztus 29-én lóvásár, 30 és 31-én baromvásár, szeptember 1-én kezdődik a terményvásár. —

Általános tudnivalók:

1. A kiállítás állandó helye a kolozsvári sétatérnek északnyugati oldalán e célra külön elkerített terület.

2. Hogy a rendező bizottság a részvétel mérvéről idejekorán tá-

jékozva legyen, a bejelentések 1890. július 15-étől augusztus 15-éig bezárólag fogadtatnak el; a szükséges bejelentő iver minden kiállítani szándékozónak díjtalanul küldetnek meg. A bejelentő az iv minden rovatának pontos és hiteles kitöltéséért felelősséget vállal. Különösen fontos, hogy az állat netaláni eladási, vagy kiállítására, számmal és betűvel legyen kiírva. Az áraknak méltányos megállapítását úgy a kiállítási vásár, mint az egyesek érdekében a t. tulajdonosoknak teljes figyelmökbe ajánljuk.

3. Minden bejelentéshez az esedékes helypénz és a többi illeték melléklendő, e nélkül a bejelentés tekintetbe vétetni nem fog.

A helypénz a kiállítás tartamára következőleg van megállapítva:

	} ménnek vagy csikos kanczának külön rekesz	
I. Lovaknál	(box)	6 frt.
	egyes lóállás	3 "
II., III., IV. és VII.	} tenyészbika darabonként	3 "
marha és bivalnál		} más marha "
V. és VI. juh- és sertésnél	csomónként	2 "
Hizott sertések darabja	50 kr.
VIII. Baromfinál törzsenként	50 kr.

A kiállításra küldött állatok csakis a helypénz nyugta előmutatása mellett fogadtatnak be, mely igazolásul szolgál.

4. Arany vagy pénzdíjat — a hizók külön osztályát és a kettős fogatok versenyét kivéve — csakis erdélyrészi tenyésztő nyerhet.

Az odaitélt díjakat jelző táblácskáknak kifüggesztése a megejtett bírálat után azonnal történik.

5. Az augusztus 30-ára kitűzött lóvásár és lóárverésen bárminő nem kiállított ló is — darabonként 1 frt engedélydíj lefizetése mellett — elővezethető és eladható.

A kiállított lovak minden külön díj nélkül árusíthatók, a vevő azonban azokat csak a kiállítás bezárta után veheti át.

6. A bíráló bizottság részben a különböző gazdasági egyleteknek e célból felkért t. küldötteiből, részben a rendező bizottság által közvetlenül meghívott szakértőkből alakul.

A bírálat az értékszámrendszer (pointirozás) szerint történik; a bíráló bizottság szabályzata a jelen értesítésnek függelékét képezi.

Kiállító a saját osztályában bíráló nem lehet.

7. A bejelentett állatoknak legkésőbb augusztus hó 29-dikén reggel 6 órakor (a kellő egészségügyi bizonyítványokkal ellátva) helyt kell lenniök; a kiállítást azonban még eladás esetén is, szeptember hó 2-ának hajnala előtt elhagyniök nem szabad.

Miután azonban a bírálat augusztus hó 29-én reggeli 7 órakor kezdődik, a t. kiállítóknak érdekükben áll az állatokat már a megelőző napon — tehát augusztus hó 28-án — elhozni és elhelyezni, hogy az állatok a helyet megszokják és a netán távoli utnak fáradalmait kipibenyék.

Szilaj állatoknál maga a tulajdonos tartozik kellőleg gondoskodni, hogy azok sem a személyzetet, sem a látogatókat ne veszélyeztessék.

8. A kiállításon az állategészségügyi és állatrendőri felügyeletet az e célra külön felkért állatorvos teljesíti.

9. Azon kiállító, kik takarmányról saját maguk gondoskodni nem kívánnak, a helyszínén lévő vállalkozónál fedezhetik szükségletüket.

10. A t. kiállítóknak és látogatóknak figyelmükbe ajánlatik, hogy szállásról idejekorán gondoskodjanak. A közvetítést Kolozsvár sz. kir. városának szállásmestere Ferenczi Árpád ur volt szíves elvállalni, kihez az ebbeli megkeresések intézendők.

11. Minden kiállító vagy annak megbízott képviselője kívánatra egy darab, saját személyére szóló állandó szabadjegyet nyer.

Az állatokat gondozó személyzet színes karkötőt visel, melyért darabonként 40 krajczár fizetendő s a bejelentéssel egyidejűleg beküldendő. E karkötőt másnak átengedni 5 forint büntetés terhe alatt tilos.

A kiállító nevét viselő vaspléh-czimtábla használatáért minden bejelentési szám után — a baromfit kivéve — 10 krajczár fizetendő.

12. Az állatok tűz elleni biztosításának költségeit a rendező bizottság viseli, ellenben más károk és veszélyekért felelősséget nem vállal.

13. Ki cselédet nem küldhet, annak állatait a rendező bizottság gondoztatja, és pedig: a ló, szarvasmarha és bivaly osztályokban naponként és darabonként 50 krért, juhok és sertést napon-

4. A kolozsvári szállításra vonatkozó fuvarlevél a félnek nem adatik vissza, hanem a vasut birtokában marad.

5. A mellékkilletékek u. m. értékbiztosítás, fekbér stb. az általános határozmányok alapján számíttatnak.

* * *

16. Az egyes teendők és szakok végzésére, képviselőre és felügyeletére a következő beosztás van megállapítva:

I. Elnök és képviselő a bíráló bizottságnál: Sigmond Dezső, szakosztályi alelnök.

II. Közrend és hatósági képviselő: később jelöltetik.

III. Sétatéri bizottság képviselője: később jelöltetik.

IV. A ló-osztály főnöke: Báró Jósika Gábor.

V. A hazai szarvasmarha osztály főnöke: Benigni Sámuel.

VI. Idegen marhák osztályának főnöke: Dr. Szentkirályi Ákos.

VII. A bival-osztály főnöke: Jakab László.

VIII. A juh-osztály főnöke: Duha Imre.

IX. A sertés-osztály főnöke: Vörös Sándor.

X. A hizó-osztály főnöke: Lászlóczky Samu.

XI. A baromfi-osztály főnöke: Ditrói József.

XII. Állatorvosi felügyelet a vasuton és kiállításon: Reich Albert.

XIII. Pénztári felügyelet: Csermák János.

XIV. Pénztári ellenőrzés: Nagy Lajos.

XV. Ügyvezetés és irodakezelés: a gazd. egylet titkára.

Netán kívánt részletesebb felvilágosításokkal az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt teljes készséggel és forduló postával szolgál.

Kolozsvárt, 1890 ápril 27-én.

Az erdélyi gazd. egylet állatkiállítási szakosztályának rendező bizottsága.

Gr. Bánffy György,
elnök.

Dr. Szaniszló Albert,
jegyző.

* * *

Függelék.

A bíráló-bizottság szabályzata.

I. A bíráló bizottság, melynek élén egy elnök áll, a program 6)

pontja értelmében lesz összeállítva és a felsorolt osztályoknak megfelelőleg nyolcz osztályra oszlik.

II. A bíráló-bizottság tagjai 1890 augusztus hó 29-én reggel 7 órakor a kiállítás helyszínén, szakosztályi alelnök Sigmond Dezsőnél jelentkeznek, ki a megalakulást vezetni fogja.

III. A bíráló-bizottság elnöke jogosítva van a hiányzó tagokat, a rendező-bizottság képviselőjének meghallgatásával, más jelenlevő szakértők felkérése által pótolni.

IV. Az alakulás abból áll, hogy az összjury, mindenekelőtt egy előadót választ, ki az alakulásról, majd a zárulésról jegyzőkönyvet vezet. Ennek megtörténtével, minden egyes osztály elnököt és jegyzőt választ, haladék nélkül a bírálathoz fog és azt, még az nap délutáni 3 órára be is fejezi. A befejezés a kiállítási irodában bejelentendő.

Minden osztály a szükséghez képest alosztályokra oszolhat; a mely eloszlás a ló-osztálynál okvetlenül megteendő és pedig a következő csoportosítással.

1. Alosztály a telivér, a nehéz teher- és könnyü teher alá való bátas lovak bírálására.

2. Alosztály a hámos lovak és a fogatok bírálására.

3. Alosztály a gazdasági lovak csikós kanczáinak bírálására.

V. Az osztály-főnökök a jury-osztályok működésében részt vesznek, felvilágosítást és utbaigazítást adnak, de nem szavaznak.

VI. A bírálat az u. n. értékszámrendszer szerint történik, az arra szükséges rovatos táblázatok a tagok között az alakulás alkalmával kiosztatnak.

VII. Arany- és pénzdijjal csak a „régí Erdélyben“ (tehát a volt kapcsolt részeket is ideértve) tenyésztett állat díjazható; — kivéve a lóosztályt, hol az erdélyrészi kiállítónak egy év óta tulajdonát képező ló is versenyezhet.

Másutt tenyésztett állat csak dicsérő oklevelet nyerhet. A hizók osztályában nem erdélyrészi tenyésztő is kitüntethető.

IX. Kiállító a maga osztályában bíráló nem lehet.

X. Ugyanazon állat ugyanazon alosztályban csak egyszer nyerhet arany- vagy pénzdíjat.

XI. Minden állat csak azon alosztályban díjazható, melybe neme, fajtája, kora vagy használhatósága szerint a kiállító által bejelentetett. Ha azonban a kiállító ezt meg nem jelölné, ez esetben az alosztályokba való besorozást a végrehajtó bizottság által a célra megbízottak vége-

zik. A pénzdijra pályázó állatoknál azonban ezen osztályozáshoz a bíráló-bizottságnak minden esetben joga van.

XII. Ha egy alosztályban csak egy tenyésztőnek vannak abszolút becsü állatai, akkor ezekkel az összes kitűzött díjakra versenyezhet.

XIII. Minden jury-osztály önállóan rendelkezik a kitűzött általános és külön díjakról, de a díjak áthelyezése egy osztályból vagy alosztályból a másikba megengedve nincs.

Dicsérő oklevelek ad libitum állanak rendelkezésre.

XIV. A birálati eljárás befejeztével az egyes osztályok elnökei és jegyzői ugyancsak augusztus 29-én délután 5 órakor zárülésre gyűlnek össze, melynek helyiségét a reggeli alakuló ülés határozza meg. E zárülés, melyet az összjury elnöke vezet, a bírálati jegyzőkönyveket tudomásul veszi és ezeknek alapján általános jelentést szerkeszt, mely a kiállításon tapasztalt előnyöket és hiányokat röviden felsorolva, a gazdaközönség figyelmét a követendő helyes irányra felhívja.

Jegyzet: A bejelentő ívek annak idején minden kiállítani szándékozóknak díjtanul fognak megküldetni. —

A tojás megóvása a romlástól.

Ha tojáskivitelünket, egyszersmint az abból befolyó jövedelmet fokozni akarjuk: első sorban szükséges, hogy kiváló figyelmet fordítsunk a tojás konzerválására. E nélkül tojástermelésünkkel nem számíthatunk a külföldi piacra; mert, a míg a külföldre szállított tojás fogyasztás alá kerül, jelentékeny része megromlik, minek elmaradhatlan következménye, a kereslet csökkenése.

Tudjuk, hogy a tojás héja likacsos. E számtalan, szabad szemmel nem látható likacsokon át lélekzel a kikelőfélben levő csirke s azokon szabadul ki a kilélegzett szénsavany. E likacsoknak tulajdonítandó, hogy a tojás, a kipárolgás következtében, már rövid idő alatt aránylag sokat veszít súlyából. Miután tehát a külső levegő befolyása alatt áll, abból magába veszi azt az anyagot is, mely az erjedést előidéz. Dr. Böckmann Ferencz elősmert vegyész, ki e kérdést tanulmány tárgyává tette: bebizonyította, hogy a tojás, a hég likacsain, már 24 óra alatt magába veszi a légből az erj-anyagot, mely miatt később megzápul. Ezért ajánlja, hogy az eltartásra szánt tojást még 24 órán belül össze kell gyűjteni és konzerválnunk kell. A jeles szaktudós, a „N. Erinn. u. Erfahrungen“ című folyóirat aprilisi füzetében első sorban a

p a r a f f i n t ajánlja. A tojás előbb gyöngén fölmelegítendő s azután olvasztott paraffinba mártott ronggyal jól bedörgölendő, hogy a paraffin a tojás egész felületét fődje. Ezután a tojásokat kiteszük száradni, úgy, hogy mindenik hegyével legyen lefelé; mi végre legjobb, ha körökben, megfelelően kilyukgatott deszkalapot használunk. Ez eljárás kissé alkalmatlan ott, a hol naponta kevés tojást kell konzerválni, ezért inkább tojáskereskedőknek s azoknak ajánlható, a kik a tojást hosszas eltartásra szánják. Rövidebb időre megóvhatjuk a tojást a romlástól, zsiradéknemüvel bekenés által is, ezért a gazdasszonyok a könnyebb módot is választhatják.

Ajánlja továbbá nevezett vegyész, hogy a tojást vízben feloldott gummi, dextrin, terpentinben feloldott kautsuk, vagy lenolaj kenczével vonjuk be, melyek szintén jól fedik a tojás likacsait. Fölemliti még, hogy a terpentinben feloldott Colofonium, melyhez egyenlő arányban borszeszet öntünk, szintén kitünőleg conserválja a tojást, nemkülönb a víz-üveg is, melybe bele kell mártani az egész tojást.

Pályázat.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnél a titkári állás betöltendő lévén, arra ezennel pályázat hirdették.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató vázrtmányához intézendő pályázati kérvényben a folyamodonak ki kell mutatnia születési helyét, korát, általános és gazdasági szakképzettségét, nyelvismeretét, az irodai és az ügykezelési szakban való jártasságát, esetleg irodalmi munkásságát s eddigi foglalkozását és működését.

A titkár főbb teendőit képezik, a gazdasági egylet irodai teendőinek ellátása; az egylet lapjának s egyéb kiadványainak szerkesztése; az egyleti közteleknek az igazgató választmány utasítása szerint való felügyelete; a befolyó ügyek előkészítése s előadása; a választmányi és szakosztályi ülési jegyzőkönyvek megszerkesztése; az iroda és a könyvtár leltárának felelős számadása; a szükséges nyilvántartások vezetése. Egyebekrenézve a megválasztandó titkár részletes szolgálati utasítással fog elláttatni.

A titkári állás javadalmazása évi 1200 o. é. forint készpénzfizetés és ötévenként 100 forint potlék négy cyklusig.

A folyamodások f. é. május 30-ig nyujtandók be az egylet igaz-

gató választmányához (Kolozsvárt, belközéputeza gróf Mikó-palota), az állás elfoglalásának idejét, a gazdasági egylet, a megválasztandó titkárral együtt állapítja meg.

A megválasztott titkár egy évi jó próbaszolgálat után állandósításra tarthat igényt.

Kolozsvár, 1890. ápril 6.

Elnöki megbízásból:
a titkári hivatal.

Vegyes közlemények.

— A földmivelésügyi miniszterium intézkedése folytán ezentul a szénkéneg métermázsánként 15 frttal. az ahhoz való fecskendők pedig az eddigi 40 frt ár helyett, 30 frt árban kaphatók. Ezen bevásárlásokra raktárak helyei gyanánt, a kezünkbe jutott iratokban Tarczal, Budapest, Ménes, Egr vannak megnevezve.

— Tojástermelőknek esetleg kellemes hírrel szolgálhatunk, ha felemlítjük, hogy Amsterdamban a „Gebrüder Wennink, Giesen u. Jansen Amsterdamsche Eierhandel-Vereinigung“ cz. cég, megvételre nagymennyiségű tojás után tudakozódik hazánkban.

— Miért kell a gyümölcsösök talaját felpuhítani? A növényeknek s így a gyümölcsfáknak is, nemcsak a földből kiálló része lélegzel, hanem a földben levő gyökérzetének is, a lélegzés multhatlanul szükséges. A gyökerek élenyt lélegzelnek be és szénsavat lehelnek ki. Ezen lélegzési működés könnyítése s előmozdítása végett tehát szükséges, nemcsak a légköri levegőnek behatását a földbe, a fák töve körül és felett megkönnyíteni, hanem mindazon akadályokat is eltávolítani, melyek a lélegzést hátráltathatják, vagy épen elfojthatják. Ezt eszközöljük a talaj puhításának többféle módjával, rigolirozás, ásás stb. A talaj felpuhítása által a levegő behatolása a gyökérzetre megkönnyítetik és a növények a felpuhított földben élénkebben ágaznak és nőnek.

— Az „Erdélyi Gazda“ amerikai kiállításon. Milwaukee város (egyesült állam) 1891-ben iparkiállítást rendez, melyen külön hirdlap-collectió lesz. Az amerikai alkonzul lapunk szerkesztőségét is felkérte, hogy az „E. G.“ egy példányát a kiállításra küldje meg.

— Jegyzetek a cserebogarakról. 1878. óta tesztek jegyzeteket a cserebogarakról, azoknak biológiájáról. (Kolozsvárt.) Sok csere-

bogár volt 1878, 1881, 1884, 1887. és a jelen 1890-ik évben. — Ezen évek közül 3 évben jegyeztem fel azt, hogy mikor láttam az első cserebogarat, mikor láttam az utolsót, mikor jelent meg a nagy tömeg. A nagy tömeg megjelenése mind a 3 évben május hó első napjaira esett. Az első cserebogár megjelenése egyik évben ápril 25-re, másik évben ápril 17-re, a harmadikban ápril 25-re esett. Az utolsó cserebogarat mindhárom évben június közepén láttam. A jelen 1890-ik évben a cserebogarak kissé korábban jelentek meg a szokottnál. Én ápril 10-én láttam az elsőket földön mászva, ápril 15-én láttam őket először repülni; most pedig ápril hó végén már meglehetősen nagy számmal láthatók. A jelen évben, az első megjelenésre nézve, másoktól még korábbi adatokról is vettem tudomást. t.

— **Pusztítsuk a gyűrű-hernyót.** Erre most legalkalmasabb az idő. A fejlődés első szakában, az apró hernyók, az ágak hegyére gyűlnek össze, s a diónyi nagyságu csomók könnyen feltalálhatók. Ha kézzel nem érhetjük el e csomókat: hernyozó ollóval levághatjuk, mely esetben, minden egyes ágot azonnal föl kell venni a földről, s a hernyókat semmisítsük meg. Később már a vastagabb ágak tövén csomósodnak össze, hol nehezebben közelíthetjük meg; ezért, a hernyó pusztítást nem jó halasztani.

— **100 forint cserebogarakért.** Ekkora összeget ajánlott fel Kolozsvár város képviselője, jutalomképen a cserebogár-pusztítóknak. A határozat, jóváhagyás végett felterjesztetett, de ez ideig még nincs megerősítve. Bővebb indokolásra javasított a város. Abban bizonyára nem is lesz hiány. De az idő gyorsabban halad, mint ez az ügy, a bürokratikus formák járszalagai között. Az a tömérdék cserebogár, gyümölcsösök és erdők lombjain, nem vár a kiegészítésekre; háborítlanul lakmároznak az idejü termés felett. Majd, ha örök nyugalomra elhelyezkednek, önásott sirjaikba: hálásan fognak visszaemlékezni mindazokra, kik megmentették az elvet s avval együtt sok millió cserebogár életét.

— **Foltos herések kijavitása.** Ha a herés megfoltosodott: haszontalan munkának bizonyult a vörös lóherével való pótlás. Legcélszerűbb, ha a foltos helyre következő herekeveréket vetünk: 2—2½ kiló komlóherét (*Medicago lupulina*) 4 kilogramm angolnát és olasz perjét, egyenlő részben, 2—2½ kg. ugarrozsok. Könnyű, kevés trágyacsőben lévő talajon az olasz perjét, 2—2½ kg. puha rozsnokkal helyettesítik. A zordonabb vidékeken, az angol perje, a telet nem állja ki; jobb, ha e helyett olasz perjét vetünk. A sem árt, ha a keverék közé kevés bibor herét keverünk. A foltok kijavitására, a hereféléket halaszt-

hatjuk júliusig, de augusztus végéig okvetlen el kell vetni. Vetés előtt a foltokat vasgeregelyvel jól megmiveljük, vetés után pedig lehangerezzük, vagy letaposuk. (F. É.)

— **Tej poralakban.** A tejet lassu tüzön addig főzzük, mig az sűrű állományu lesz s ezután, még forró állapotban, annyi czukrot adjunk hozzá, hogy a hőfoknak 25 fokra leszállásánál merevvé váljék. Az ekkép tömörített tej porlitható és több évig eláll.

— **Posztógyár Magyarországon.** Schnierer, min. tanácsos, a miniszter megbizásából Zsolnára utazott, az ottani viszonyok tanulmányozása végett, minthogy ott posztógyárat akar felállítani Löw, nagykereskedő-czég.

— **A lovak látóképessége** vizsgálásánál fedjük el tenyerünkkel szemeit több izben. Ha tenyerünk eltávolítása alkalmával összehúzódik a pupilla, az biztos jele a jó látásnak, mert a hibátlan szem pupillája a setétben kitágul, a világosságban pedig összehúzódik.

(Gy. m.)

— **Uj filloxera-irtószer.** Waldhiden — biztos értesülésünk szerint — april elején ismét kísérlet történt egy, állítólag filloxeraellenes szer kipróbálása czéljából; mely kísérlet Gr. Bethlen Gábor, filloxera-kormánybiztos kezdeményezésére és a földmivelésügyi ministerium rendeletéből hajtatott végre. — Az eredmény kedvező, vagy kedvezőtlen voltát, csakis akkor lehet majd konstatálni, mikor a szőlő már jól kihajt és teljes vegetációban lesz.

— **Borászati törvényt** alkottak Olaszországban is. E szerint öt évig terjedő börtönbüntetés és 100—5000 l. pénzbürság van megállapítva arra, ki tápszereket, vagy más, hasonanyagot, egészségre ártalmas módon meghamisít, vagy utánoz, vagy áruba bocsát, továbbá, 1 havi börtön és 50—100 l. pénzbürsággal sújtja, ha a hamisítás, az egészségre ártalmatlan módon történt, de valódi gyanánt hozatik forgalomba.

— **Tavaszi virágkiállítás.** Az országos kertészeti egyesület ötödik tavaszi virágkiállítása april 26-án megnyilt. A főváros 40 aranyat szavazott meg jutalmakra.

— **A sweitzai filloxera-bizottság** april 16-án tárgyalta azt a fontos kérdést, ha vajjon a filloxera-irtás körül eddig tett kísérletezések és az amerikai szőlőfajok meghonosítása, eddig, mennyiben bizonyult eredményesnek. Sajnosan konstatáltatott, hogy a filloxera által meglepett terület 1888. óta kétszeresen növekedett; az amerikai szőlővesszők pedig, nemcsak, hogy szintén ki vannak téve a filloxera pusztításának, a mellett boruk élvezhetetlennek bizonyult.

— **Gazdasági növénytan** cím alatt egy igen tartalmas füzet jelent meg. Páter Bélától, melyet ajánlhatunk a gazdaközönség figyelmébe. A 67 oldalra terjedő dolgozat ára 80 kr. Megjelent Kassán, Koczányi és Vitéz bizománya.

— **Ajánlat.** Egy jó családból való, nőtlen fiatal ember, ki a magyar és román nyelvben jártas, jelenleg körjegyző-segéd, valamely uradalomban, vagy nagyobb gazdaságban, gyakornoknak ajánlkozik. Megkeresések Várady Lajos segédjegyzőhöz intézendők, Ispánlakon, (u. p. Maros-Ujvár.)

Kérdések rovata.

6. Reggeli etetés után, csaknem valamennyi sertésem, különösen a malacok, megbetegedtek. Hánytak és felpuffadtak. Ezután, étvágyhiány állott be, a mi 24 óráig tartott. Étetésre csirázott burgonyát használtam forrázva; lehetséges-é, hogy e változást a burgonya okozta?

7. Melyik a legegyszerűbb és legcélszerűbb eljárás az egereknek foszforral való elpusztítására?

8. A legujabban hirdetett, „Nicotina“ név alatt ösmert szer alkalmas-e a hamuféreg ellen s nem árt a gyengébb növényzetnek?

9. Miként lehet jó és olcsó fakenőcsöt készíteni?

Feleletek rovata.

6. A sertések betegsége, a legnagyobb valószínűség szerint, a csirázott burgonya okozta. A burgonyában, csirázás alkalmával solanin fejlődik ki, mely hathatós növényi mérge; azért ajánlatos, hogy semmiféle állatnak ne adjunk, főként, ha a csirázás nagyon előrehaladott.

7. A leszedett gyufafejeket tejben addig kell főzni, míg a foszfor elolvad; a foszforos tejben megfőzött burgonyát az egerek mohón fogyasztják és biztosan elpusztulnak tőle.

8. A „nicotina“ nevű szerrel itt is tétettek kísérletek, és 100-szoros hígításban biztosan elpusztította a levéltetveket, a nélkül, hogy a növényzetnek ártott volna. E célra legjobb folyadék-porító készüléket használni, de eset-segélyével is célt érhetünk.

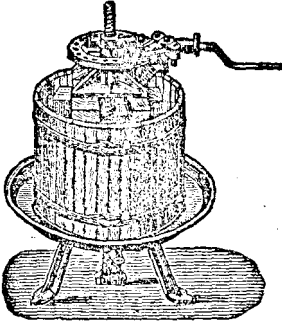
9. 750 gramm tisztított fenyő-szurok, 50 gramm fekete szurok, 50 gramm ürüfagygyu és 150 gr. spiritusból, kiváló jó fakenőcsöt készíthetünk. Előbb a szurkokat és fagygyut kell összeolvasztani; a tűztől félrevéve, mikor a vegyülék többé nem oly nagyon forró, a spiritust vigyázattal hozzáadjuk és jól összekeverjük.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Hirdetések.

Mindenemü mezőgazdasági, szőlőmvelési és borászati gépek.

Borprések, gyümölcssajtók, szőlő- és gyümölcsmalmok } legujabb szerkezetek különböző nagyságban.

Peronospora-készülékek, cséplőgépek, tisztító-malmok, valamint járgányok, tengeri-morzsolók, vetőgépek, ekék stb. stb.

Aszaló-készülékek gyümölcs és főzeléknekre.

Önműködő zöidtakarmányi prések.

Szecksavágó-gépek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árakban jeles kivittel szállítja

HELLER IGNÁCZ, Bécs, Práter-ut. 78. sz.

Árjegyzékek és mindenemü tudósításokat kívánságra gratis és franco. (Dijmentesen.)

Tevékeny közbenjáró kívántatik és jól jutalmaztatik.

(1) Árulóknak magas engedmény. (2—20.)

Eladó

az országos méhészeti egyesület által elfogadott méretű javított

Dzierzon-féle 38 darab hármes méhkaptár,

darabonkint — kivételesen leszállított árban — **4 forintjával,**

Szamosújvári kir. fegyintézeti igazgatóság.

(2.) (2—2)

ELADÓ TENYESZÁLLATOK.

Az erd. róm. kath. státus radnóthi uradalmában (Kis-Küllőmegye) két-három éves magyar fajta tenyész bikák és másfél éves fehér mongolicza fajta süldő kanok kaphatók. Venni szándékozók forduljanak alattirt intézőséghez.

Radnóth, 1890. ápril 19-én.

Deák Ignác,
urad. intéző.

(3.) (1—1.)

P I A C Z I Á R A K.

A heti vásár			Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Törökbúza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús
helye	napja	széna								szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	aprilis	29	métermázsa	870	—	825	750	840	—	—	—	—	—
Brassó	aprilis	25	hektoliter	730	450	480	460	300	370	180	80	260	40
Deés	aprilis	22	"	860	740	560	—	380	600	460	320	320	28
Fogarás	aprilis	26	"	650	580	450	—	300	350	250	140	200	61
Gyula-Fehérvár	aprilis	26	"	675	625	525	—	350	400	290	190	275	56
Kézdi-Vásárhely	aprilis	24	"	680	—	670	420	300	424	350	90	250	32
Kolozsvár	aprilis	17	métermázsa	880	—	730	—	750	500	360	180	300	38
Maros-Vásárhely	aprilis	24	"	910	770	—	—	720	455	320	200	280	38
Nagy-Szeben	aprilis	25	hektoliter	620	550	470	460	300	370	220	170	350	37
Nagy Várad	aprilis	22	"	642	585	592	370	308	340	280	160	300	44
Sepsi Szt.-György	aprilis	28	"	700	580	480	450	280	380	400	150	150	36
Szász-Régen	aprilis	24	"	700	580	530	475	290	440	260	180	260	32
Torda	aprilis	26	"	700	500	550	—	325	350	300	30	225	32